

Krajcsi Péter (1973–1977)

Hogy került a Kollégiumba?

Katonaság után, elsőévesként albérlő voltam, de már ekkor is hallottam a Kollégiumról Pelczer Istvántól. A felvételimre nem emlékszem, de az újakéra igen. Volt egy meghallgatás, bemutatkozás a Kollégium közössége előtt, ahol szavaztunk róla, kit veszünk fel. Már ebből kitűnik, hogy nagyon komoly szabadsági fokokkal rendelkezünk. Volt diákbizottság is, bár úgy emlékszem, hogy nem volt túl sok kérdés, amit el kellett döntenie. Működött magától az egész Kollégium (hisz nem voltunk, csak húszan), különösebb botrányok nélkül. Nagy Géza (az igazgatónk) a JATE-n tanított, de Budapesten lakott, alkalmanként jött be. Mivel franciás volt, a francia szakos hallgatók tartották vele szorosabban a kapcsolatot, például Loppert Csaba, Bratinka József. Bejáró tagok is voltak, de hogy ez hivatalos státusz lett volna, arra nem emlékszem.

Milyen volt a kollégiumi elhelyezés?

A Bolyai Kollégiumhoz képest (ahol meg-megfordultam) kevésbé volt zsúfolt, négy és hatágyas szobákban laktunk. Rendesen takarítottak, hetente-kéthetente kaptunk tiszta ágyneműt. Volt porta, bár volt egy titkos bejáratunk is. Az Irinyi udvar nagykapuja sokszor estig nyitva volt. Ha ott felment az ember az emeletre, akkor a gépiró szobának (kis kupi) az ablakán be lehetett surranni. Egyetlen kis hiányérzetem volt: lehetett volna több, kifejezetten tanulásra használatos helyiség. A szobában mindenkinek egy fél asztala volt, ahol csak kevesen tanultak. A sötét fotószobát is gyakran használtuk tanulásra, de ott is csak egy-két ember fért el. A könyvtár és az emeleti társalgó szolgált még erre a célra.

Hogy működött a közösség?

Jártunk a Gödörbe, a Sárkányba, a Béke Tanszékre, eljártunk a Virág Cukrászdába. Nagyon sok jó buli volt akkor Szegeden, például a JATE Klubban vagy más kollégiumokban. Kicsit olyan volt Szeged hétvégenként, mint Hawaii: mentünk az utcán, és ahonnan jó zenét hallottunk, oda bementünk. Eljártunk focizni az Ady térre (Loppert Csaba, Totik Vili, Szalay János, Zalán Tibor, Szabó Imre, Bucskó Pista), a libalegelőre vagy a SZOTE-pályákra. Bár hivatalos csapatunk, csapatnevünk nem volt, de ha lett volna valami bajnokság, akkor valószínűleg valahol az élmezőnyben végeztünk volna. Pénzzel nem egyformán voltunk eleresztve. Én dolgoztam is (a Fűszerhez jártunk pakolni vagy magánórákat adtam), kaptam otthonról is támogatást, és felsőbbéves koromban elnyertem a népköztársasági ösztöndíjat. Tehát nekem megtakarításaim is voltak. Volt, aki még segítette is az otthoniakat.

Hogy működött a különféle szakosok együttélése?

A Kollégium tagjai különböző karokról és szakokról kerültek ki, és más-más kulturális igényeik voltak. Számomra a jogászoké volt a legkülönlegesebb, akiknek a

szorgalmi időszakban kevés kötelezettségük volt, viszont a vizsgaidőszakban nagyon keményen kellett tanulniuk. Mivel az ember sok jó képességű társsal volt összezárva, mindig tanult valaki a könyvtárban, ez igen inspirálólag hatott. Építkeztünk a különböző karakterekből, akik a Kollégiumban voltak. Rácsodálkoztunk az egyéniségekre, máig tartó kapcsolatok alakultak ki. A szobákban szakok szempontjából vegyes volt a kép, ebben talán volt némi szándék is, de legalábbis spontán nem alakultak ki homogén szobák. Emlékszem, hogy például Kérchy Laci és Szendi Zoltán együtt hegedültek, azóta is tartják a kapcsolatot.

Élő volt-e a hagyomány?

Nagyon keveset tudtam a Kollégium múltjáról. Nem volt írott történet vagy történetmesélő. Az volt az érzése az embernek, hogy korábban sokkal nagyobb presztízse volt. Lehet, hogy még nem volt szabad beszélni erről. Bár akkor már olvadozott a jég, legalábbis a gazdaság terén. Nagyon szabad volt a kollégiumi lét, nyomás nem volt rajtunk. Valószínűleg többet kihozhattunk volna belőle, ha még tudatosabban vagy több iránymutatással éltünk volna, vagy ha jobban tudtuk volna, hogy mire lesz szükség az életben. Valószínűleg a legtöbben a Kollégium akkori körülményeivel meg voltak elégedve, ugyanakkor a Kollégium elöl volt a tagok értékrendjében, úgy az első két hely valamelyikén. Akik már bontogatták a szárnyaikat szakmában, azok számára mondjuk a második helyen. Akik még akkor csodálkoztak rá a világra, azoknál valószínűleg az első helyen. A legtöbb embernek sokat számított a közösségi élet, a barátságok.

Jelen volt a rendszer a Kollégiumban?

A párt képviseltette magát az egyetemen, de azt nem érezte fontosnak, hogy ezt még külön az Eötvösben is megtegye. Úgy általában nem tudtuk a tanszéki emberekről, hogy korábban voltak-e Eötvös-kollégisták. Azt is el tudom képzelni, hogy ez szándékos bagatelizálás lehetett. A rendszer mindent akart, csak azt nem, hogy akár csak információkkal támogassák is az önszerveződő, gondolkodó ifjúság folytonosságát. Nem is nagyon foglalkoztunk a rendszerrel. Maximum KISZ-esek voltunk. Márta Ferenc (akkori rektor) kezdeményezése volt, hogy karoljuk fel a tanyasi iskolákat, és mi ki is jártunk hozzájuk. Vagy Szendi Zoliról tudtuk, hogy Pannonhalmán tanult, ezért nem vették fel elsőre – ilyen dolgokról lehetett tudni. A legtöbb emberről nem is tudtam, hogy hova sorolták magukat, vagy mások hová sorolták őket politikai beállítódásuk alapján. Ugyanakkor nagyon komoly hatással voltak ránk a szabadságnak azok az illatai, amelyeket beengedett a rendszer, elsősorban a filmek formájában.

Milyen volt a tanulmányi-tudományos élet?

A tagok jól tanultak, a tanszékeken diákköröztek, mozgolódtak. A Kollégium is hozzátett ehhez. Azzal, hogy a legjobbakat egy helyre gyűjtötte, motiváló légkört teremtett, és ott volt a jól felszerelt könyvtár. A nyelvszakos kollégisták tartottak nyelvórákat, volt néhány előadás is, de ezek inkább ismeretterjesztőek voltak. Amit annak idején nem hiányoltam, de most visszatekintve hasznos lett

volna, hogy komoly szakmai előadókat hívjanak meg tudományos témákban, világszínvonalú előadásokkal. Persze akkor még nem járt olyan sok külföldi kutató Magyarországon, pláne Szegeden, de például az SZBK akkortájt alakult, és már akkor igen magas szintet képviselt.

Mit tenne, ha az Ön feladata lenne a Kollégium szakmai életének megszervezése?

A külföldi tapasztalataim alapján tanácsolom kiemelkedő (akár külföldi) előadók meghívását. Ezt leginkább a budapesti konferenciák figyelemmel követésével lehetne megvalósítani. Budapest 2007-ben még a huszonötödik, 2008-ban viszont már a nyolcadik helyen állt a konferenciahelyszínek népszerűségi listáján a világon. Ezek az előadások szólhatnak egy tudományos területről vagy más egyetemek és kutatóintézetek szakmai műhelyeiről. Ugyanis amikor az ember végez, akkor ezek a kérdések egy csapásra létfontosságúvá válnak. Az előadások nem csupán szakmai többlettudást, hanem szakmai orientációt, nyelvtudást és személyes kapcsolatokat adnának. Ez hatalmas lehetőség lenne a kollégium tagjainak. Az összetartozás – még annak a legcsekélyebb formája is – óriási erő.

Hogy alakítaná ki ezt a gyakorlatot a Kollégiumban?

Meg kellene szervezni, hogy ezeken az előadásokon megjelenjenek az egyetem oktatói, kutatói. Talán a SZTE támogatását is el lehetne nyerni. Így ki lehetne alakítani tudományos közéletet. Ez óriási feladat, hiszen ez Magyarországon nem jellemző, de meg lehetne próbálni. A kutatók maguk szeretik az ilyen meghívásokat, hiszen ha egy igazán kompetitív közegből jönnek (amilyenre szerintem a Kollégiumnak szüksége van), akkor keresik az utánpótlást. Tehát itt nem egyoldalú kapcsolatról lenne szó, hanem érdekszövetségről. Nem beszélve a régi kollégistákról, akik biztosan szívesen térnének vissza Szegedre. Szerintem minden a stratégián múlik, hiszen ezek a dolgok – mivel kis szinergizmusokban hatnak – egy idő után be tudnak indulni. Ha ebben az egészben ráadásul az Eötvös Kollégium mint szervező megjelenne, az a Kollégium státuszát jelentősen meg tudná erősíteni. Ezen túl más formákat is el tudok képzelni: műhelylátogatás, tanulmányút, (nyári) szakmai gyakorlat. Amit még nagyon fontosnak tartok, az a nyelvtanulás, és nemcsak nyelvórák keretében, hanem az illető nyelvet beszélők megjelenése révén a Kollégiumban. Erre részben a meghívott előadók adnának lehetőséget, hiszen ők sem magyarul adnának elő, részben a külföldi hallgatók (akár doktoranduszok) Kollégiumban való megjelenése. Kultúrát, kapcsolatot, nyelvtudást hoznának, a kollégiumi tagok pedig ezáltal nyitottabbak, receptívebbek lennének, amikor kikerülnek a tudományos világba, az életbe.

Hogy alakult az egyéni életpályája?

Az életpályám családi téren nagyon szépen alakult. Már a Kollégiumban összeházasodtunk Zöldi Kovács Katalinnal (szintén Eötvös-kollégista volt), két gyermekünk van. A szakmai pályám nagyon változatosra sikerült, részben mert későn érő típus voltam. A végzés után Pécsre kerültem, ahol lassan indult a szakmai

kARRIEREM. Én magam is az élet egyéb oldalait részesítettem előnyben, sokat voltam a hallgatókkal. A feleségem miatt Pestre kellett jönnünk, ott nemigen voltak kapcsolataim, ezért csak nagy nehezen találtam állást. Az EGIS gyógyszergyárban helyezkedtem el, de ez nem az a munka volt, amit elképzeltem magamnak. Átkerültem a SOTE-ra tanársegédnek, vegyész végzettségem ellenére itt biokémiával foglalkoztam. Elkezdtem tehát elmozdulni a biológiai tudományok felé, ami azóta is tart. Innen kikerültem az USA-ba, ahol szteroid biokémiával foglalkoztam. Mivel azok az eredmények nem voltak reprodukálhatók, amelyekre a mi munkánk alapult, mindenki otthagya a labort. Mivel én J1-es vízummal voltam kint, ezért ott helyben (Saint Louisban) kellett egy másik posztdoktori állást szereznem. Az új helyen molekuláris virológia volt a területem. Itt már sokat publikáltam, és nagyon szerettem ott dolgozni. Amikor hazatértem, rengeteg tanítást sóztak a nyakamba, és nem hozhattam haza a témám, a tanult módszereket, nem dolgozhattam vírussal az intézetben. Berencsi György nagyvonalúságának köszönhetően lehetőségem nyílt ugyan átjárni dolgozni az Országos Közegészségügyi Intézetbe, de ez komoly idővesztéssel és sok nehézséggel járt. Sok évig jártam vissza nyaranta az USA-ba, és ott végeztem az igazi munkát.

Hogyan nyergelt át a magánszférába?

Hamarosan rájöttem, hogy az egyetemi viszonyok nem teszik lehetővé, hogy a kARRIEREM kiteljesedjen. Így az akkor nyíló biotechnológia területére kerültem, különféle magáncégekben töltöttem be pozíciókat, leginkább kutatómenedzserként. 2002-től a SOLVO-nál dolgozom kutatási igazgatóként. Ez a cég membrántranszporterekkel foglalkozik, e szűk piaci szegmens vezető tényezője világviszonylatban. Ezzel párhuzamosan az akadémiai címekkel elmaradtam, de nem is biztos, hogy létszükséglet számomra, hacsak nem azért, hogy valamilyen egyetemi állást tudjak megpályázni, ahol ezek még számítanak. Közben több kis cég alapításában vettem részt. Az egyik a Seroscience, amelyik liposzómákkal, rekombináns fehérjékkel és ellenanyagokkal kapcsolatos tesztrendszereket fejleszt és szolgáltatást árul. A másik a Kemiome, amelyik a magyar akadémiai kémiai kutatásnak kíván piacot szerezni, és ennek keretében többek között egy molekulakönyvtár építését végzi, amelyet gyógyszercégeknek közvetít ki. Ha végiggondolom az egész pályámat, ahová eljutottam, azzal együtt tudok élni.

Mit adott a Kollégium?

A Kollégium elsősorban azon a téren adott sokat, hogy nagyon sokszínű volt a kollégiumi élet. Jelentősen érettebb és gazdagabb lettem általa. Jó barátságokat kötöttem (Szendi Zoltán, Pelczér István, Loppert Csaba, Zalán Tibor, Kálmán Miklós, stb), melyek még ma is tartanak. Hetente egyszer járok Szegeden, ilyenkor mindig eszembe jutnak a kollégiumi évek.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Budapesten
Szerkesztette: Nagyllés János*